

Postbus 58285, 1040 HG Amsterdam

Aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum

4 oktober 2024

Ons kenmerk

SBK/105422/MV

Uw kenmerk

-

Bijlage(n)

1

Onderwerp

Wet Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen

Geachte [REDACTED],

Op 18 juni ontvingen wij uw verzoek een u-toets uit te brengen op het wetsvoorstel Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen (BAZ). Dit wetsvoorstel kent een langere voorbereidingsfase waarin sprake is geweest van intensieve samenwerking tussen SZW, UWV en de Belastingdienst. In uw brief verwijst u naar de eerder dit jaar door UWV uitgevoerde pretoetsen op twee mogelijke claimbeoordelingsvarianten. Wij zijn u erkentelijk voor de aanpassingen die zijn doorgevoerd in het wetsvoorstel naar aanleiding van deze pretoetsen.

Echter, ook met deze aanpassingen vergt de uitvoering van een nieuwe arbeidsongeschiktheidsregeling extra capaciteit. In de pretoets is deze benodigde extra capaciteit voor de BAZ geraamd op 39 tot 66 fte verzekeringsartsen. Hierdoor hebben wij moeten oordelen dat zolang er achterstanden zijn in de sociaal-medische beoordelingen UWV de claimbeoordelingen die horen bij de BAZ niet kan uitvoeren. Dat lukt in ieder geval niet de komende 5 jaar, maar zeer waarschijnlijk ook niet in de jaren daarna zolang wijzigingen uitblijven in het stelsel van arbeidsongeschiktheid. De recente ervaringen bij de uitvoering van de WIA onderstrepen de urgentie van een stelselwijziging. Deze stelselwijziging moet capaciteit creëren voor de beoordelingen van zowel werknemers als zelfstandigen.

In uw verzoek heeft u aangegeven een uitvoeringstoets op het volledige wetsvoorstel op dit moment in de tijd als zeer waardevol te beschouwen. Dit vanwege de breedte van het wetsvoorstel, de nieuwe populatie van verzekerden en de noodzakelijke samenwerking met private verzekeraars zodat inzichtelijk wordt welke onderdelen uitvoerbaar zijn en of er randvoorwaarden gelden. Met onderhavige u-toets voldoen wij aan uw verzoek.

Een belangrijke algemene constatering is dat het wetsvoorstel door het duale karakter een complexe structuur kent en nieuwe taken toevoegt aan de reeds omvangrijke en complexe opdracht van UWV. Deze nieuwe regeling voegt extra complexiteit toe aan het sociale zekerheidslandschap in een tijd dat de roep om vereenvoudiging groot is en veel burgers worden geconfronteerd met een te grote samenloop van inkomensondersteunende regelingen. Daarnaast bestaat bredere maatschappelijke consensus over het niet langer houdbaar zijn van het huidige arbeidsongeschiktheidsstelsel. De weging van het voorstel door UWV moet mede in het licht van al deze maatschappelijke ontwikkelingen worden gezien.

Het aantal zorg- en vraagpunten dat naar boven is gekomen tijdens de uitvoeringstoets is groot. Een deel van deze punten zal mogelijk door vervolggesprekken en - relatief eenvoudige - aanpassingen in het wetsvoorstel kunnen worden weggenomen. Dit geldt niet voor alle zorgpunten. Dit maakt dat het wetsvoorstel voor UWV niet uitvoerbaar is, tenzij de door UWV geconstateerde blokkerende knelpunten in het wetsvoorstel worden aangepast. Dit oordeel staat nog los van de bredere capaciteitsproblematiek waar UWV mee kampt.

De grootste zorg zit op de invulling van de in te richten zelfstandigenadministratie. De keuze aan te sluiten bij het begrip IB-ondernemer heeft vanwege de IB-aangiftesystematiek grote consequenties voor de vaststelling van de verzekeringsplicht, de uitkeringsvaststelling en inkomstenverrekeningen. BAZ-uitkeringen zullen daardoor altijd op voorschotbasis worden verstrekt, waardoor vaak sprake zal zijn van nabetalings- en terugvorderingen. Hiermee is het tevens een foutgevoelig en arbeidsintensief proces. Wij zien dit als een ongewenste basis voor deze verzekering. Deze appreciatie sluit aan bij het regeerprogramma van dit kabinet, dat stelt dat terugvorderingen en voorschotten zoveel als mogelijk moeten worden beperkt. Ook de vormgeving van de wachttijd in het eerste ziektejaar is nu nog onvoldoende om uitvoerbaar te zijn. Bovendien kunnen wij de consequenties van de internationale gevolgen van het wetsvoorstel, ook in relatie tot de 'opt out', nog onvoldoende overzien.

Over de invulling van de wachttijd en de internationale context zijn reeds vervolggesprekken gepland. Wij gaan ervan uit dat deze bij zullen dragen aan het verbeteren van de uitvoerbaarheid voor UWV. Wij zien graag dat ook het gesprek over de zelfstandigenadministratie wordt hervat en dat in deze gesprekken ruimte ontstaat voor het verkennen van alternatieven. Een betere inkomensregistratie waarin actuele en betrouwbare inkomens van zelfstandigen worden vastgelegd, een gedachte die ook is opgenomen in het regeerprogramma, is voor UWV essentieel om de risico's verbonden aan de voorschotsystematiek te verminderen. Fundamenteelere aanpassingen in het wetsvoorstel zijn ook denkbaar. Zo kan worden gedacht aan een systematiek zoals bij private verzekeraars wordt gehanteerd, waarbij de zelfstandige zelf een keuze kan maken in de hoogte van het te verzekeren bedrag tegen een vaste premie. Een dergelijk alternatief kan waardevol zijn om nader te onderzoeken.

Ondanks de grote ambtelijke inzet om tot een voldragen wetstekst en Memorie van Toelichting te komen, hebben wij moeten constateren dat de teksten op onderdelen niet voldoende zijn uitgewerkt of niet voldoende inzicht geven in de bedoeling van de wetgever. Ons advies is om op medewerkersniveau op alle deelterreinen vervolggesprekken te organiseren om tot verbeteringen en verduidelijkingen van het wetsvoorstel te komen.

Bovenstaande maakt dat naar ons oordeel een groter aantal aanpassingen in het wetsvoorstel nodig is om de regeling voor UWV uitvoerbaar te maken. Wij willen de goede samenwerking voortzetten en zetten onze expertise graag in om tot een gedegen wettekst te komen. Wel geven wij daarbij in overweging om open te blijven staan voor het onderzoeken van alternatieven die aansluiten bij de discussies in het kader van Octas vanwege het feit dat UWV zonder aanpassingen in het stelsel mogelijk tot in de jaren dertig geen uitvoering zal kunnen geven aan de BAZ. Het nadenken over een regeling voor alle werkenden zoals in 2020 is bepleit door de Commissie Regulering van Werk ("Borstlap") is in onze optiek, gelet op alle maatschappelijke ontwikkelingen en het toegenomen inzicht over de complexiteit van samenloop voor de burger, heel relevant.

Gelet op onze grotere zorg- en vraagpunten bij dit wetsvoorstel verzoeken wij om een nieuwe uitvoeringstoets op het wetsvoorstel na verwerking van de verschillende reacties. Deze nieuwe uitvoeringstoets zullen wij versneld uitvoeren. Daarnaast verzoeken wij u, vanwege het feit dat implementatie naar verwachting wat verder in de tijd zal liggen, om ons ruim 3 jaar voor de verwachte implementatiedatum in de gelegenheid te stellen een aanvullende toets uit te brengen om de definitieve effecten op de implementatie in kaart te brengen.

van Bestuur

Samenvatting en oordeel 17-09-2024

Wet Basisverzekering arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen (BAZ)

Doel voorstel

- Het bieden van een adequate inkomensvoorziening aan zelfstandige in geval van arbeidsongeschiktheid.
- Zelfstandigen zelf hun arbeidsongeschiktheidsrisico's te laten indekken, waardoor concurrentie op arbeidsvoorwaarden en het gebruik van algemene voorzieningen wordt beperkt en kostenverschillen tussen zelfstandigen onderling en tussen werknemers en zelfstandigen worden verkleind (creëren gelijk speelveld).

Oordeel UWV

- Het voorstel is voor UWV niet uitvoerbaar tenzij er fundamentele keuzes worden gemaakt in het stelsel van arbeidsongeschiktheid die ruimte creëren voor de beoordelingen in het kader van de BAZ én de door UWV geconstateerde blokkerende knelpunten in het wetsvoorstel worden herzien.

Toelichting

In de pretoets – maart 2024 – is reeds geoordeeld dat het wetsvoorstel niet uitvoerbaar is tenzij fundamentele keuzes worden gemaakt die ruimte creëren voor de beoordeling in het kader van de BAZ. De nadere toets op het wetsvoorstel maakt dat naast de capaciteitsproblematiek de inhoudelijke waarde van de in te richten zelfstandigenadministratie te gering wordt geacht en daardoor niet uitvoerbaar is. De keuze aan te sluiten bij het begrip IB-ondernemer heeft vanwege de IB-aangiftesystematiek grote consequenties op de vaststelling van de verzekeringsplicht, de uitkeringsvaststelling en op inkomstenverrekeningen. Dit zien wij als een ongewenste basis voor een verzekering.

Ook zien wij de gekozen invulling voor de wachttijd als niet uitvoerbaar. De onduidelijkheid over de ziekmelding – mag, maar hoeft niet – gecombineerd met de zware uitvoeringslast in geval van een ziekmelding maakt dat de ziekmelding een naar ons idee onnodig zwaar beslag legt op de arts- en juridische capaciteit. Ook sluit de werkwijze binnen de wachttijd niet aan bij de gekozen systematiek van de claimbeoordeling.

Daarnaast bestaan grotere zorgen over de internationale doorwerking van het wetsvoorstel en constateren wij op deelterreinen een groter aantal aandachtspunten die nadere beleidsvoorbereiding vragen wil het wetsvoorstel uitvoerbaar worden.

Uitvoeringskosten

De incidentele kosten worden geschat op 101 miljoen. De structurele kosten bedragen 50 miljoen in 2030 en lopen op tot 71 miljoen in 2034.

Oordeel: 3

1. **Ja (uitvoerbaar)**
2. **Ja, mits (uitvoerbaar mits in het voorstel rekening wordt gehouden met de gemaakte opmerkingen)**
3. **Nee, tenzij (niet uitvoerbaar tenzij het voorstel op onderdelen wordt aangepast)**
4. **Nee (niet uitvoerbaar vanwege ernstige bezwaren)**

Kader

Het implementeren van het hier beoordeelde voorstel vereist inzet van schaarse ICT- capaciteit. UWV en SZW hebben afgesproken om periodiek in samenspraak te bezien welke keuzes we gaan maken over de inzet van beschikbare ICT-capaciteit. Dit geldt voor het implementeren van zowel nieuwe wet- en regelgeving als overige verandertrajecten binnen UWV.

Deze inschattingen zijn met grote onzekerheid omkleed, omdat de aanpassingen in de uitvoering fors zijn, met name de kosten van de te bouwen zelfstandigen-administratie en er een grote onzekerheidsmarge moet worden ingebouwd vanwege de nog onduidelijke kostenontwikkelingen in de komende jaren. De geraamde kosten zijn exclusief kosten in de wachttijd (proces ziekmelding en re-integratie), de internationale aspecten en kosten gerelateerd aan communicatie en klantcontacten, aangezien deze als niet uitvoerbaar zijn beoordeeld dan wel nog niet goed zijn te overzien.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Uitgangspunten / voorwaarden	7
3. Beoordelingspunten	9
1. Uitvoerbaarheid	9
2. Effectiviteit	16
3. Effecten voor klanten	17
4. Handhaafbaarheid	20
5. Informatie- en gegevenshuishouding	21
6. Minimale implementatietermijn	23
7. Eenmalige en structurele effecten op de uitvoeringskosten	23
8. Gevolgen voor de verantwoordings-en beleidsinformatie	24

1. Inleiding

Op 18 juni heeft UWV het verzoek ontvangen een uitvoeringstoets uit te brengen op het concept wetsvoorstel Wet basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (BAZ). Het wetsvoorstel regelt een verplichte verzekering tegen inkomensverlies bij arbeidsongeschiktheid voor zelfstandigen. De verplichte publieke verzekering zal worden uitgevoerd door UWV. De zelfstandige kan ook, via een opt-out, kiezen voor een gelijkwaardige private verzekering. Het wetsvoorstel vloeit voort uit afspraken gemaakt in het pensioenakkoord, het coalitieakkoord en in de verdere uitwerking hiervan in het arbeidsmarktpakket.

Het wetsvoorstel beoogt geconstateerde maatschappelijk problemen geheel of in belangrijke mate op te lossen. Dat vertaalt zich naar de volgende doelen:

- Het bieden van een adequate inkomensvoorziening aan zelfstandige in geval van arbeidsongeschiktheid.
- Zelfstandigen zelf hun arbeidsongeschiktheidsrisico's te laten indekken, waardoor concurrentie op arbeidsvoorwaarden en het gebruik van algemene voorzieningen wordt beperkt en kostenverschillen tussen zelfstandigen onderling en tussen werknemers en zelfstandigen worden verkleind (creëren gelijk speelveld).

BAZ op hoofdlijnen

De wet BAZ introduceert een uitkering voor de doelgroep IB-ondernemer die winst uit onderneming voor de inkomstenbelasting behalen en door ziekte niet meer de eigen arbeid kan verrichten. Deze groep IB-ondernemers is niet bekend binnen de polisadministratie. Voor het herkenbaar maken van de groep verzekerden wordt de inrichting van een zelfstandigenadministratie noodzakelijk. De zelfstandigenadministratie zal worden ingericht en beheerd door UWV op basis van gegevens afkomstig van externe partijen zoals de Belastingdienst (IB-ondernemerschap), Kamer van Koophandel (inschrijving als zelfstandige), SVB (gemoedsbezwaarden) en, vanwege de mogelijkheid uit de publieke verzekering te stappen, verzekeraars ('opt out' situaties). Meewerkende partners worden niet verzekerd via de BAZ. Voor hen zal onder voorwaarden de vrijwillige verzekering WIA worden opengesteld. Toegang tot de vrijwillige verzekering ZW zal met de komst van de BAZ voor zowel de IB-ondernemers als de meewerkende partners worden gesloten.

De vormgeving van de BAZ, in combinatie met de mogelijkheid uit de publieke verzekering te stappen door het afsluiten van een gelijkwaardige private verzekering, maakt dat de BAZ op onderdelen afwijkt van reeds door UWV uitgevoerde regelingen en / of leidt tot aanpassing of uitbreiding van bestaande werkwijzen. Naast de inrichting van de zelfstandigenadministratie zijn afwijkend of nieuw voor UWV:

- premievastelling voor deze nieuwe verzekering

- De 'opt out' wordt geïnitieerd door de private verzekeraar door middel van een aanvraag bij UWV. Deze aanvraag gaat vergezeld van een verklaring van de zelfstandige dat hij per aangevraagde datum gebruik wil maken van de opt out en niet (langer) publiek verzekerd wenst te zijn. Op deze aanvraag beslist UWV over de startdatum van de opt out.
- Verzekeraars worden verplicht tot het betalen van een stabiliteitsbijdrage voor iedere zelfstandige die volgens de regels van de opt-out of de regels van het overgangsrecht bij die verzekeraar verzekerd is. Deze stabiliteitsbijdrage is bedoeld om de gevolgen van een risicoselectie door verzekeraars tegen te gaan, een deel van de lasten van de publieke verzekering te dekken en om daarmee een gelijk speelveld te creëren. SZW stelt de hoogte van de stabiliteitsbijdrage vast, maar de bijdrage zal door UWV worden berekend en geïnd bij de verzekeraars.
- Inrichting van een arbeidsongeschiktheidsfond zelfstandigen (afz) een wachttijd van 52 weken, waarbij ziekmelding mogelijk, maar niet verplicht is. Na ziekmelding volgt binnen 13 weken een besluit over de arbeidsongeschiktheid voor de eigen functie en vaststelling eerste ziekte dag. Tijdens de wachttijd is recht op re-integratiedienstverlening en/of voorzieningen.
- Na een jaar wachttijd vindt claimbeoordeling plaats op basis van een absoluut criterium waarbij uitgaande van een toets op basisfuncties wordt beoordeeld of de zelfstandige nog in staat is om bij voltijdse arbeid ten minste het wettelijk minimumloon per maand te verdienen.
- De uitkering van de zelfstandige wordt gerelateerd aan de gemiddelde winst uit onderneming per dag die hij feitelijk heeft genoten in het kalenderjaar voorafgaande aan het intreden van zijn arbeidsongeschiktheid als zelfstandige (of, wanneer dit hoger is, naar de drie voorafgaande jaren). Wanneer de winst uit onderneming gelijk of hoger is dan 142,86% van het minimumloon dan is de grondslag maximaal 142,86% van het minimumloon
- Anders dan de Wet WIA, kent de arbeidsongeschiktheidsuitkering één fase en één uitkeringsregime.
- Bij arbeidsongeschiktheid in de zin van deze wet bedraagt de hoogte van de uitkering 70% van de (gemaximeerde) grondslag. De hoogte van de uitkering wordt daarnaast verminderd met verworven inkomen (per dag). Van het inkomen dat de verzekerde verwerft wordt 30% vrijgelaten.

Pretoets Claimbeoordeling

Al in een eerder stadium – maart 2024 – heeft UWV een pretoets uitgevoerd op de claimbeoordeling in het wetsvoorstel, dit mede vanwege de problematiek rondom de artsencapaciteit. Deze pre-toets is aanleiding geweest om de oorspronkelijke claimbeoordeling in lijn met de huidige Wia-beoordeling aan te passen in het wetsvoorstel tot een claimbeoordeling op basisfuncties. In de pre-toets heeft UWV al kenbaar gemaakt dat ook een aanpassing in de claimbeoordeling voor UWV niet uitvoerbaar is tenzij er fundamentele keuzes gemaakt worden die ruimte creëren voor de beoordelingen in het kader van de BAZ. Zolang er achterstanden zijn in de sociaal-medische beoordelingen kan UWV de claimbeoordelingen die horen bij deze regeling niet uitvoeren. Dat lukt in ieder geval niet de komende 5 jaar, maar mogelijk langer bij het uitblijven van een stelselwijziging.

In voorliggende uitvoeringstoets beoordeelt UWV het voorstel op de volgende aspecten:

1. Uitvoerbaarheid
2. Effectiviteit
3. Effecten voor klanten
4. Handhaafbaarheid

5. Informatie- en gegevenshuishouding
6. Minimale implementatietermijn
7. Eenmalige en structurele effecten op de uitvoeringskosten
8. Verantwoordings- en beleidsinformatie

2. Uitgangspunten / voorwaarden

Bij het maken van keuzes voor de nieuwe verzekering heeft SZW verschillende randvoorwaarden meegewogen. De verzekering moet uitlegbaar, uitvoerbaar, en betaalbaar zijn, en tijdig kunnen worden ingevoerd. Voor deze u-toets zijn de volgende randvoorwaarden relevant:

- *Uitlegbaarheid*: Dat betekent dat zelfstandigen moeten kunnen begrijpen hoe de verzekering werkt en weten wat hun rechten en plichten zijn.
- *Uitvoerbaarheid*: De verzekering moet uitvoerbaar zijn. Wetgeving kan alleen doeltreffend zijn, als deze uitvoerbaar is.
- *Tijdigheid*: In de concept MvT is het volgende opgenomen: "Bij uitvoerbaarheid moet ook de tijdigheid van de uitvoering in ogenschouw worden genomen. De wens is deze verzekering tijdig in te voeren, dat wil zeggen, dat de verzekering op een redelijke termijn werkelijkheid kan worden".

Aanvullend gelden voor UWV de volgende algemene uitgangspunten en voorwaarden:

- De wetgever heeft geen beoogde implementatiedatum meegegeven. Gelet op de uitkomst van de eerder uitgevoerde pretoets Claimbeoordeling (zie verderop) en prioriteiten binnen het huidige IV-portfolio is getoetst op datum inwerkingtreding 1-1-2030.
- De datum 1-1-2030 is om praktische redenen gekozen. De uitkomst van de pre-toets claimbeoordeling waarin is geoordeeld dat zolang er achterstanden zijn in de sociaal-medische beoordelingen UWV de claimbeoordelingen die horen bij deze regeling niet kan uitvoeren, is een belangrijk voorbehoud in relatie tot eventuele aanpassingen in het wetsvoorstel die volgen op deze u-toets.
- Ten tijde van het uitvragen van de u-toets liepen nog verschillende inhoudelijke beleids- en wetstechnische discussies op de aandachtsgebieden samenloop, wachttijd en internationaal. De uitkomsten van deze beleidsdiscussies kunnen effect hebben op de uitvoerbaarheid. Ook zal nog op een groot aantal onderwerpen lagere regelgeving moeten worden opgesteld of worden aangepast. UWV verwacht op een later moment in de tijd de gelegenheid te krijgen een nadere uitspraak te kunnen doen over bovengenoemde onderwerpen en op de nog te ontwikkelen lagere regelgeving.
- Gelet op bovenstaande bullets en de benodigde implementatietermijn van circa drie jaar wordt een nieuwe u-toets ruim 3 jaar voor daadwerkelijke implementatiedatum noodzakelijk geacht.
- Wij gaan ervan uit dat er vanuit SZW in samenwerking met de uitvoerende instanties een gedegen voorlichtingscampagne wordt gestart rondom het moment waarop deze wetgeving daadwerkelijk in werking treedt en dat naast UWV ook andere relevante partijen – waaronder de Kamer van Koophandel – een belangrijke rol in de communicatie over de verplichte verzekering naar zelfstandigen zullen oppakken

Ramingen

Tabel 1 Risicopopulatie en 1^e-jaars ziektefrequentie

	Risicopopulatie*	1e-jaars zieken 2021	1e-jaars ziektefrequentie
WIA	7.487.600	162.257	2,2%
BAZ	1.170.000	25.400	2,2%

* Risicopopulatie WIA = Aantallen mensen in loondienst in 2020 + het gemiddelde aantal mensen in de WW in 2020

Tabel 2: Aanvragen en toekenningen

	<i>Risico- Populatie</i> 1	1 ^e -jaars ziekte- frequentie	Opt-out percenta ge	<i>Maximu m aantal Aanvrag en</i>	<i>Aanvraag n met gedrags- effect</i>	Instroo m- kans 1 jaar (%)	<i>Instroo m</i>
	1.300.00						
2026	0						
	1.310.00						
2027	0						
	1.320.00						
2028	0						
	1.320.00						
2029	0						
	1.330.00						
2030	0						
	1.330.00						
2031	0	2,2%	30%	20.500	14.300	0,6084	8.100
	1.330.00						
2032	0	2,2%	30%	20.500	14.300	0,6084	8.100
	1.330.00						
2033	0	2,2%	30%	20.500	14.300	0,6084	8.100
	1.330.00						
2034	0	2,2%	30%	20.500	14.300	0,6084	8.100
	1.330.00						
2035	0	2,2%	30%	20.500	14.300	0,6084	8.100

* Aantallen afgerond in 100-tallen

Tabel 3. Uitstroomkansen (WIA, 2019)²

	t=1	t=2	t=3	t=4	t=5	t=6
Uitstroomkans, cumulatief	0,14 5	0,218	0,259	0,305	0,340	0,368

Gegeven de ramingen van de instroomcohorten (toekenningen) uit tabel 2 en de uitstroomkansen kunnen we de uitstroom en het lopend bestand berekenen. Deze zijn in tabel 4 opgenomen.

Tabel 4: Raming aantallen

	2030	2031	2032	2033	2034	2035
--	------	------	------	------	------	------

¹ Net als SZW houden we vanaf 2030 de raming van het aantal zelfstandigen constant.

² Voor jaar 1 gaan we uit van de ophoogfactor van het CPB (17%) en vanaf jaar 2 gaan we uit van de uitstroomkansen van de WIA uit 2019. We gaan uit van 2019 omdat we de verstoringen van de laatste jaren niet mee willen nemen.

Maximumvariant aanvragen	20.500	20.500	20.500	20.500	20.500
Aanvragen met gedragseffect	14.300	14.300	14.300	14.300	14.300
Toekenningen	8.100	8.100	8.100	8.100	8.100
Uitstroom	1.200	1.800	2.100	2.500	2.800
Lopende uitkeringen ultimo	6.900	13.300	19.300	24.900	30.200
Gemiddeld bestand	3.500	10.100	16.300	22.100	27.600

* Aantallen afgerond in 100-tallen

3. Beoordelingspunten

1. Uitvoerbaarheid

Het begeleiden en reïntegreren van mensen die door een arbeidsbeperking of ziekte hun werk niet (volledig) kunnen uitoefenen, het beoordelen van arbeidsongeschiktheid en uitkeringsverstrekking behoort tot de kerntaken van UWV.

Een groot aantal onderdelen van de BAZ is voor UWV dan ook (techisch) uitvoerbaar.

De uitvoerbaarheid geldt ook voor een de premievaststelling door UWV, de inrichting van het arbeidsongeschiktheidsfonds zelfstandigen, de toekenning van de No Risk en voor het merendeel van de elementen gerelateerd aan het heffen en innen van de stabiliteitsbijdragen en de uitvoering van de opt out. In alle gevallen wel onder diverse aannames of met enige aandachtspunten dan wel onderdelen die niet uitvoerbaar worden geacht (zie onder de betreffende alinea's).

De BAZ is echter een omvangrijke regeling en wordt gekenmerkt door grote juridische en technische complexiteit. Ook wordt het wetsvoorstel geïntroduceerd in een periode dat breder is onderkend dat het huidige stelsel van arbeidsongeschiktheid onvoldoende werkt en de uitvoering van UWV door grote achterstanden is vastgelopen (Octas).

Dit maakt dat UWV van verschillende onderdelen van het wetsvoorstel concludeert dat deze niet uitvoerbaar zijn of, zoals eerder is aangegeven in de pre-toets, UWV een bepaald onderdeel niet kan uitvoeren tenzij er foute wijzigingen in het wetsvoorstel of andere maatregelen genomen worden en daarmee een niet uitvoerbaar tenzij moet afgeven als eindoordeel op het totale wetsvoorstel.

We merken daarnaast op dat de teksten op onderdelen niet voldoende zijn uitgewerkt of zij geven niet voldoende inzicht in de bedoeling van de wetgever. Het gaat daarbij o.a. om de invulling van de wachttijd, samenloopsituaties met werkzaamheden in loondienst en/of andere uitkeringen, de internationale context en de financiering van de ZEZ, maar het betreft ook onduidelijkheden van juridische aard die tot risico's in de uitvoering en onduidelijkheden in bezwaar en beroep kunnen leiden. Over wachttijd, samenloop en internationaal is reeds met SZW besproken dat nadere gesprekken nodig zijn. Aanbevolen wordt om ook vervolgesprekken in te plannen over verschillende juridische omissies en / of onduidelijkheden (zie bijlage voor deze wetstechnische punten).

In onderstaande paragraaf 1.1 wordt nader ingegaan op onderdelen die als niet uitvoerbaar worden beoordeeld.

In paragraaf 1.2 wordt aandacht gegeven aan onderdelen die naar het oordeel van UWV nadere uitwerking of aanpassing vragen of waarvan onderdelen niet uitvoerbaar worden geacht. Op enkele onderwerpen worden concrete suggesties

voor alternatieven aangereikt.

Om deze gewenste arbeidsongeschiktheidsregeling voor zelfstandigen voor UWV uitvoerbaar te maken, is een groot aantal aanpassingen noodzakelijk. Om deze aanpassingen te beoordelen verzoeken wij om een nieuwe u-toets ruim 3 jaar voorafgaand aan beoogde implementatiedatum

1.1. Niet uitvoerbaar Claimbeoordeling

Al in een eerder stadium – maart 2024 – heeft UWV een pretoets uitgevoerd op de claimbeoordeling in het wetsvoorstel, dit vanwege de mismatch. In de pre-toets heeft UWV al geoordeeld dat de claimbeoordeling zoals opgenomen in het concept wetsvoorstel niet uitvoerbaar is tenzij er fundamentele keuzes gemaakt worden die ruimte creëren voor de beoordelingen in het kader van de AOV Zelfstandigen. Het aantal extra artsen benodigd voor de claimbeoordeling is in de pre-toets geraamd op 39 tot 66 fte verzekeringsartsen. Zolang er achterstanden zijn in de sociaal-medische beoordelingen kan UWV de claimbeoordelingen die horen bij deze regeling niet uitvoeren. Dat lukt in ieder geval niet de komende 5 jaar, maar mogelijk langer bij het uitblijven van een stelselwijziging.

Zelfstandigenadministratie / Vaststellen verzekeringsplicht

De keuze aan te sluiten bij het begrip IB-ondernemer heeft grotere consequenties voor UWV: de door UWV te bouwen zelfstandigenadministratie zal in veel gevallen geen of geen actuele gegevens bevatten vanwege de aangiftesystematiek voor IB-ondernemers. Deze vindt op zijn vroegst ½ jaar na afloop van het belastingjaar plaats en in het meest ongunstige geval kan het definitief vaststellen van de verzekeringsplicht 5 jaar duren. Dit heeft consequenties voor de definitieve vaststelling van de verzekeringsplicht en werkt door in de grondslagvaststelling voor de hoogte van de uitkering en de uitkeringsverstrekking. Het risico op terug- en nabetalingen door foutieve uitkeringsvaststelling en/of inkomstenverrekening wordt groot geacht. Dit knelpunt kan niet opgelost worden door gebruik te maken van voorlopige aanslagen. Dit omdat deze volgens opgave van de Belastingdienst voor minder dan de helft van de verzekerden beschikbaar is en omdat de kwaliteit van de voorlopige aanslagen minder betrouwbaar zijn omdat zij zijn gebaseerd op gegevens van betrokkene zelf. Belastingaangiftes kunnen ook met terugwerkende kracht worden gecorrigeerd.

De inhoudelijke waarde van de zelfstandigenadministratie wordt hierdoor als te gering beoordeeld. Deze verschillende risico's gezamenlijk maken dat wij de wijze van vaststelling verzekeringsplicht en de vormgeving van de zelfstandigenadministratie als niet uitvoerbaar beoordelen.

UWV adviseert de wetgever alternatieve te onderzoeken zoals de inrichting van een centrale administratie in Nederland waarin actuele en betrouwbare inkomens van zelfstandigen worden vastgelegd. Ook voor andere doeleinden zou een dergelijk inkomstenregister van zelfstandigen een welkome voorziening zijn (bijv. voor het Toeslagenstelsel)).

Ook kan worden gedacht aan een systematiek zoals bij private verzekeraars wordt gehanteerd waarbij de zelfstandige zelf een keuze kan maken in de hoogte van het te verzekeren bedragen tegen een vaste premie (een voorbeeld: € 100 euro voor een verzekerd bedrag van €10.000 op jaarbasis en €200 voor een verzekerd bedrag van €20.000).

Wachttijd

De huidige invulling, zoals beschreven in het wetsvoorstel is voor UWV niet uitvoerbaar vanwege juridische en praktische redenen. We constateren knelpunten

op onder andere capaciteit, uitlegbaarheid en de relatie met de gekozen beoordelingssystematiek. Deze knelpunten zijn goed op te lossen met aanpassingen in het wetsvoorstel. UWV en SZW voeren hierover op dit moment gesprekken. Voor de volledigheid volgt hier een overzicht van de knelpunten die in beeld zijn.

Een belangrijk deel van de zorgen van UWV liggen besloten in de wetsbepaling waarin staat dat UWV *na de ziekmelding vaststelt of de verzekerde wegens ziekte of gebrek ongeschikt is voor zijn arbeid. De beoordeling wordt gebaseerd op een geneeskundig onderzoek door een door het UWV aangewezen arts.* In de MvT is dit op de volgende wijze toegelicht:

"Binnen een termijn van dertien weken na ontvangst van de ziekmelding beslist UWV of de wachttijd is ingegaan, per welke datum de wachttijd is ingegaan en of de wachttijd op het moment van de beslissing nog loopt. UWV dient daarvoor te onderzoeken of er sprake is van ongeschiktheid tot het verrichten van eigen arbeid en sinds wanneer dat zo is."

Deze dwingende bepaling maakt dat UWV verplicht is in alle gevallen binnen een beperkte termijn geneeskundig onderzoek te laten doen door een arts in geval van een arbeidsongeschiktheidsmelding ook als dat in het geheel niet gewenst, zinvol en nodig is. Het vaststellen van een 1e arbeidsongeschiktheidsdag is daarnaast complex, zeker voor een zelfstandige waarbij objectieve gegevens om deze beoordeling op te baseren mogelijk ontbreken. De wetgever geeft daarnaast aan dat als beperkingen geen gevolgen (meer) hebben voor de geschiktheid voor het eigen werk, UWV de wachttijd beëindigt. Dit betekent dat UWV tijdens de wachttijd actief moet monitoren of de wachttijd nog loopt.

De beoordeling of cliënt ongeschikt is voor zijn eigen werk, het vaststellen van de eerste arbeidsongeschiktheidsdag en het monitoren of de wachttijd nog loopt kost (buitenproportioneel) veel extra artsencapaciteit.

Ook constateren wij dat het vaststellen van een 1e arbeidsongeschiktheidsdag niet past bij de voorgestelde methodiek van de BAZ-claimbeoordeling. Voor het beoordelen of én vanaf wanneer de zelfstandige ongeschikt is voor zijn arbeid is een uitgebreid VA-onderzoek nodig, terwijl bij de voorgestelde methodiek van de BAZ-claimbeoordeling de arbeidsdeskundige op kop gaat met gerichte proportionele inzet van de verzerkingsart.

Voor wat betreft de duur van de wachttijd (52 weken) merken wij op dat deze afwijkt van de wachttijd van 104 weken voor werknemers. We verwachten dat dit tot problemen gaat leiden in de uitvoering wanneer er sprake is van samenloop met werkzaamheden in loondienst en andere arbeidsongeschiktheidsregelingen. Het gelijktrekken naar 104 weken verkleint dit probleem, met als belangrijk bijkomend voordeel dat in het 2^e ziektejaar meer mensen geschikt worden voor het eigen werk wat het aantal claimbeoordelingen voor UWV vermindert.

Een laatste, maar wel belangrijk, zorgpunt ten aanzien van de wachttijd betreft de onduidelijkheid over de arbeidsongeschiktheidsmelding; een zelfstandige kan zich ziekmelden, maar is dit niet verplicht. Dit leidt tot onduidelijkheden in het proces voor zowel UWV als zelfstandige en mogelijke ongelijkheid tussen zelfstandigen ten aanzien van het zicht hebben op de mogelijkheden van re-integratieondersteuning.

1.2 Andere onderdelen die nadere uitwerking of aanpassing vragen of waarvan onderdelen niet uitvoerbaar worden geacht.

Arbeidsongeschiktheids criterium

Het arbeidsongeschiktheids criterium is slechts op hoofdlijnen beschreven. Hetgeen

in lagere regelgeving zal worden opgenomen is ook nog niet bekend. Hierdoor kan pas na nadere uitwerking worden beoordeeld of de voorgestelde wettekst en lagere regelgeving voldoende grondslag bieden voor de beoogde uitvoering. Wél valt al een aantal zaken op die kort worden geduid, maar waar in vervolgesprekken duidelijkheid over moet worden geboden. Het gaat o.a. om:

- Vraagpunt is of de voorgestelde theoretische schatting op slechts één functie voldoende (juridische) basis biedt. Ook gelet op eerdere discussies in het verleden die hebben geleid tot aanpassing van het Schattingsbesluit gevolgd door een herstelactie (Stb. 1996/75).

- Niet duidelijk is of de beoordeling of ten minste het wettelijk minimumloon per maand kan worden verdiend, uitsluitend plaatsvindt aan de hand van basisfuncties (theoretische beoordeling) of tevens aan de hand van (inkomen uit) feitelijk verrichte arbeid. Wettekst en memorie van toelichting zijn hierover niet in lijn en dienen te worden aangepast/aangevuld.

- Graag praten wij door over de vraag of de gekozen systematiek er toe leidt dat bij beperkte duurbelastbaarheid (< 36 uur) er altijd sprake zal zijn van volledig arbeidsongeschiktheid?. Wat betekent dit als in andere functies met hogere uurlonen wel het minimumloon per maand kan worden verdiend als alleen aan basisfuncties wordt getoetst?

- Volgens de nu voorgestelde teksten heeft ook degene, die bij aanvang van het werken als zelfstandige (c.q. bij aanvang verzekering) geheel of gedeeltelijk niet in staat was in loondienst het wettelijk minimumloon te verdienen, recht op uitkering. Is dit onderkend?

In de verschillende discussies over de toekomst van het arbeidsongeschiktheidsstelsel en de regelingen voor zelfstandigen kunnen ook eventuele alternatieven nog nader worden onderzocht. Als één van de genoemde alternatieven is opgemerkt dat een arbeidsongeschiktheids criterium met meer focus op de mogelijkheden binnen de eigen onderneming, in plaats van op een theoretische loondienstfunctie, mogelijk beter aansluit bij de verwachtingen en daarmee het draagvlak binnen de doelgroep. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een in het verleden toegepaste werkwijze waar (de mate van) arbeidsongeschiktheid van doorwerkende zelfstandigen werd beoordeeld aan de hand van vergelijking van taken/uren vóór en ná de eerste arbeidsongeschiktheidsdag, waarbij met name de arbeidsdeskundige een rol had.

Premievaststelling – berekening Rentehobbel

Premievaststelling door UWV wordt uitvoerbaar geacht m.u.v. de vaststelling van de hoogte van de rentehobbel.

De berekening van de rentehobbel is momenteel nog niet voldoende uitgewerkt in wettekst en Memorie van Toelichting. Het is daardoor onduidelijk wie deze rentehobbel berekent en hoe deze precies berekend moet worden. UWV is van mening dat de vaststelling van de rentehobbel niet bij UWV moet worden belegd. Dit past niet bij de verantwoordelijkheid van UWV in het beoogde stelsel. UWV heeft de rol van publieke verzekeraar en SZW de rol van stelselverantwoordelijke. Bij de rol van stelselverantwoordelijke past het vaststellen van de rentehobbel. De rentehobbel is immers een instrument om de publieke premie tijdelijk te verhogen met als doel een gelijk spelveld te bieden.

Financiering ZEZ

Bij navraag bij SZW is gebleken dat het idee is om de ZEZ-uitkering (Zwanger en

Zelfstandigen) vanuit het nieuwe Arbeidsongeschiktheidsfonds Zelfstandigen te financieren. De publiek verzekerden betalen dan mee via de BAZ-premie, de opt-outers via de stabiliteitsbijdrage en de overige groepen worden gefinancierd via een rijksbijdrage. Wij merken op dat de financiering voor de opt-outers niet consistent is met de financiering voor de publiek-verzekerden. De privaat verzekerden betalen betalen een vast bedrag en de publiek verzekerden een variabel bedrag.

Berekening en inning Stabiliteitsbijdrage

De berekening van de stabiliteitsbijdrage is beperkt uitvoerbaar met de volgende kanttekeningen:

- De in de wetgeving ingebouwde mutaties met terugwerkende kracht maken de berekening van de stabiliteitsbijdrage ten behoeve van het factureringsproces erg complex, waardoor grote kans bestaat op discussie met verzekeraars en vrijwillig verzekerden over de hoogte van de te innen bedragen
- Indien zelfstandigen door het uitblijven van de betaling van de stabiliteitsbijdrage door de verzekeraar, terugvallen op de publieke verzekering, komt UWV in een lastige en totaal ongewenste rol terecht.

Niet uitvoerbaar zijn:

- De controle op de periode van 1 jaar voordat een nieuwe opt-out mag starten na het beëindigen van een eerdere opt-out. Deze controle vereist dat bij het weer aangaan van een private verzekering, de betrokken verzekeraar wel moet weten wat de einddatum van de vorige opt-out is, terwijl niet geregeld is dat verzekeraars deze informatie onderling mogen uitwisselen.
- Het opleggen van de boete aan een verzekeraar bij het regelmatig niet tijdig doorgeven van de einddatum van een opt-out. Dit omdat het wetsvoorstel op dit punt onvoldoende houvast biedt. UWV wil graag betrokken worden bij de totstandkoming van de Ministeriële regeling (AMvB) die dit soort zaken moet regelen.

Het innen van de stabiliteitsbijdrage is uitvoerbaar, mits rond het innen van de stabiliteitsbijdrage strakke afspraken gemaakt worden en de in rekening gebrachte stabiliteitsbijdrage altijd volledig betaald wordt. Ook als deze niet correct is volgens de verzekeraar of de verzekeraar in bezwaar gaat (na toekenning bezwaar zal uiteraard een correctie plaatsvinden). Nadere uitwerking op detailniveau tussen UWV en verzekeraars is nog zeker nodig.

Vrijwillige verzekering voor Meewerkende partner

De uitbreiding van de toegang tot de vrijwillige verzekering voor meewerkende partners wordt in de basis onderschreven. Alleen heeft UWV geen zicht op de verzekerde status van de meewerkend partner en kan geen invulling worden gegeven aan de eis dat de verzekering binnen 13 weken na start werkzaamheden moet worden afgesloten. Daarnaast is een belangrijk aandachtspunt dat de verzekerden populatie vrijwillig verzekerden geleidelijk sterk zal afnemen door de BAZ. De uiteindelijk resterende populatie zal naar verwachting zo klein zijn, dat de uitvoering van de vrijwillige verzekeringen niet of alleen tegen zeer hoge kosten mogelijk is met het huidige proces en ICT-systeem.

Re-integratie dienstverlening

Tijdens de wachttijd kan de zelfstandige op vrijwillige basis deelnemen aan re-integratie-activiteiten. Over de exacte wijze van invulling worden nog gesprekken gevoerd. Hierdoor kan nog geen uitspraak over de uitvoerbaarheid worden gedaan.

De bepaling dat UWV kosten voor ingezette re-integratie tijdens wachttijd bij onvoldoende medewerking kan terugvorderen zien wij bij voorkeur geschrapt. Re-

integratie tijdens de wachttijd gebeurt op verzoek van de zelfstandige na een intakeproces en vastlegging van de uitkomsten in beschikkingen die voor bezwaar en beroep vatbaar zijn. Er wordt daarmee een heel traject doorlopen voordat de activiteiten van start gaan. Wij gaan daarom uit van een zeer kleine kans en een gering aantal dat verwijtbaar de re-integratieactiviteiten niet doorzet. En als al het vermoeden bestaat, zal verwijtbaarheid moeten worden vastgesteld. Dit is een zorgvuldig proces, waarbij inzet van (schaarse) artsencapaciteit randvoorwaardelijk is. En als al sprake zal zijn van terugvorderingen zal dit groot effect hebben op de inkomenssituatie van betrokkene – die al precair is tijdens de wachttijd. Gelet op de geringe verwachte incidentie en de verwachting dat áls al wordt overgegaan tot terugvordering zal dit financieel weinig op zal leveren, afgezet tegen de hoge kosten om dit proces in te richten incl. de bezwaar- en beroepsprocedures, wordt met klem geadviseerd geen bepaling op te nemen gericht op het invorderen van trajectkosten.

Ziekte en arbeidsongeschiktheid is niet hetzelfde

In de toelichting op de wachttijd wordt veelvuldig gesproken over ziek, ziekte, ziekmelding en eerste ziektedag.

In de (toelichting) op de BAZ wordt afwisselend geschreven over "arbeids(on)geschikt of (on)geschikt" en ziekte of ziek. Dit is verwarrend en moeilijk uitlegbaar en kan tot rechterlijke uitspraken leiden die niet bedoeld zijn. Het is daarom gewenst, nu het gaat om een arbeidsongeschiktheidsverzekering/uitkering, uniforme terminologie te gebruiken die past binnen het kader van BAZ, tenzij dit niet anders kan.

Samenloop

Een deel van de zelfstandigen combineren hun zelfstandige werkzaamheden met werken in loondienst. Volgens cijfers van het CBS gaat dit om circa 318 duizend zelfstandigen in 2023.³ Deze cliënten krijgen te maken met verschillende polis- en eventueel uitkeringsvoorwaarden. Ook is samenloop met WIA en Wajong-uitkeringen mogelijk.

De BAZ kent anders dan Wajong (18 jaar) of WIA (loondienst vanaf 15 jaar mogelijk) geen minimum leeftijd en een kortere wachttijd dan de WIA. Hierdoor kan er al een BAZ-uitkering zijn voordat de Wajong 2015 wordt aangevraagd. Bij toekenning Wajong 2015 betekent dit in de praktijk mogelijk een samenloop tot AOW-leeftijd, terwijl iemand duurzaam, geen arbeidsvermogen meer heeft en een aanvraag Wajong 2015 alleen logisch is als de BAZ-uitkering lager is dan de Wajong-uitkering. Is dit wenselijk? Samenloop vraagt namelijk veel van het doenvermogen van een cliënt.

De precieze uitwerking van de samenloopsituaties volgt nog en zullen worden beschreven in een algemene maatregel van bestuur, zoals ook is gedaan voor de werknemersregelingen in het Algemeen Inkomensbesluit Socialezekerheidswetten. Deze algemene maatregel van bestuur is nog niet opgesteld waardoor nog geen uitspraken kunnen worden gedaan over de uitvoeringseffecten voor UWV en de effecten op de klant van alle mogelijke samenloopsituatie. Wel kan in algemene zin worden gesteld dat de ervaring heeft geleerd dat samenloop leidt tot complexiteit voor uitvoering en cliënten en bij voorkeur wordt vermeden.

Monitoren / herbeoordelen:

Uit de teksten wordt niet duidelijk in hoeverre UWV wordt geacht te monitoren op wijzigingen in gezondheid en het vervolgens inzetten van herbeoordeling om vast te stellen of nog steeds sprake is van arbeidsongeschiktheid.

³ CBS, Artikel: [Combineren zzp'ers hun werk als zelfstandige met werk in loondienst?](#), geraadpleegd op 16 juli 2024.

Herleving en later ontstaan recht

Als aan het einde van de wachttijd geen recht op een BAZ-uitkering is ontstaan of als geen uitsluitingsgrond meer van toepassing is, kan binnen 5 jaar alsnog een recht op uitkering ontstaan. Voor de beoordeling "later ontstaan recht" wordt aangesloten bij de systematiek in de WIA. Voor de BAZ is dit niet uitvoerbaar. De verzekeringsarts kan namelijk niet beoordelen of er sprake is van toegenomen beperkingen, omdat de verzekeringsarts de volledige belastbaarheid niet heeft vastgesteld tijdens de voorgaande beoordeling. Ditzelfde geldt voor een herleving bij een eerder beëindigde uitkering. In deze situatie kan mogelijk worden volstaan met het opnieuw beoordelen van het kunnen verrichten van een basisfunctie.

No Risk polis

Voor zowel personen met een uitkering op grond van de BAZ, als voor personen waarvan de uitkeringsaanvraag is afgewezen omdat zij niet arbeidsongeschikt zijn in de zin van de BAZ, ontstaat recht op de no-riskpolis. Voor toekenning no risk wordt aangesloten bij de beleidslijn gekozen in de WIA, dat sprake is van toekenning no risk na het doorlopen van de wachttijd. Deze uitbreiding van de no risk doelgroep is uitvoerbaar voor UWV.

Echter, omdat de duur van de wachttijd bij de WIA 2 jaar is en bij de BAZ 1 jaar kan het voorkomen dat een cliënt op basis van zijn verzekering via de BAZ na 1 jaar een no risk toegekend krijgt, waar hij daar als hij enkel in loondienst gewerkt zou hebben pas na twee jaar recht op zou krijgen. Hiermee wordt een nieuwe ongelijkheid tussen werkenden in loondienst en zelfstandigen gecreëerd, wat vooral zichtbaar wordt bij samenloop.

Internationale aspecten

De BAZ inclusief de private verzekeringen behorend tot de opt out vallen onder de EU-coördinatieverordening 883/2004 en 987/09 en naar verwachting onder de bilaterale verdragen, de Handelsovereenkomst het VK en nog een aantal multilaterale verdragen zoals het EVSZ. Wat dit precies betekent voor de gevalsbehandeling en de rol van en eventuele samenwerking tussen UWV en de private verzekeraars is nog niet voldoende uitgewerkt.

Zelfstandigen kunnen in meerder landen tegelijk werkzaam zijn of zijn geweest. Dit leidt – net als bij de Wia – tot verschillende vragen zoals welke nationale wetgeving wanneer van toepassing is om één voorbeeld te noemen. Het hybride karakter van de BAZ leidt tot extra complexiteit. Het is bijvoorbeeld nog niet uitgewerkt hoe moet worden omgegaan met zelfstandigen die zowel publieke- als private verzekerde tijdvakken hebben opgebouwd (bijvoorbeeld in België publiek verzekerd en in Nederland privaat). Dit alles heeft naar verwachting (grotere) impact op UWV als verbindingsorgaan voor de Eu-verordening en op de internationale gevalsbehandeling. De exacte omvang is op dit moment nog niet te bepalen. Pas na afronding van deze gesprekken kan een uitspraak worden gedaan over de uitvoerbaarheid van de BAZ in de internationale context

Terugvorderen van BAZ-uitkering

Mogelijk ten overvloede, maar voor UWV is van belang dat in geval van het herzien, intrekken, terug- en invorderen van de uitkering wordt aangesloten bij dezelfde wettelijke kaders als bij de overige materiewetten waar UWV uitvoering aan geeft, zodat voorkomen wordt dat voor alleen de BAZ specifieke aanpassingen nodig zijn. De BAZ zal moeten worden meegenomen in het traject Wet handhaving sociale zekerheid.

Klantcontacten en communicatie

De potentiële doelgroep voor deze regeling is 1,3 miljoen zelfstandigen. Deze mensen worden geconfronteerd met een nieuwe verplichte verzekering bij UWV.

Ook kunnen zij kiezen voor de 'opt out'. Dit zal veel vragen/reacties oproepen. Het is op dit moment niet bekend op welke wijze en door wie communicatie over de nieuwe regeling zal plaatsvinden en waar de vraagstellers naar verwezen worden bij eventuele vragen over bijvoorbeeld de premieplicht en -hoogte. Hier zal eerst duidelijkheid over moeten bestaan voordat de impact op UWV kan worden bepaald.

Vereenvoudiging: Overgang WAZ-populatie naar BAZ

Naar leeftijd gekeken, zitten er rond 2030 nog ca. 2.500 cliënten in de WAZ. De introductie van de BAZ zou een goede gelegenheid zijn om de resterende WAZ-ers om te zetten naar de BAZ. Omdat de BAZ geen verhoging van de uitkering bij hulpbehoevendheid kent en ook geen recht geeft op de Toeslagenwet is het wel van belang alle WAZ-ers om te zetten naar de gemaximeerde grondslag BAZ, zodat zij er in geen geval financieel op achteruit gaan en hooguit op vooruit gaan.

2. Effectiviteit

Het wetsvoorstel kent twee doelen. Allereerst het bieden van een adequate inkomensvoorziening aan zelfstandigen in het geval van arbeidsongeschiktheid. Het tweede doel is dat zelfstandigen hun arbeidsongeschiktheidsrisico's indekken. Daarmee worden de kostenverschillen tussen zelfstandigen en werknemers kleiner, zelfstandigen moeten immers in hun tarieven de kosten voor een arbeidsongeschiktheidsverzekering doorberekenen. Een ander beoogd gevolg is dat er door zelfstandigen minder gebruik wordt gemaakt van algemene voorzieningen. Gelet op het verplichte karakter van de wetgeving en het feit dat er een acceptatieplicht geldt is de BAZ deels effectief als het gaat om te waarborgen dat een groot deel van de zelfstandigen (IB-ondernemers) ook in een inkomen worden voorzien als er sprake is van arbeidsongeschiktheid, bijvoorbeeld als voor zelfstandige een private verzekering op dit moment niet toegankelijk is. De BAZ zorgt daarnaast voor het gelijker speelveld: waar voor werknemers de verplichte verzekering voor de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA) geldt, geldt voor zelfstandigen deze verzekeringsplicht. Met de toelating tot een no-riskpolis zal het gemakkelijker zijn om als ex-zelfstandige, die niet langer in staat is eigen werk te verrichten, in loondienst aan de slag te gaan. Hoewel het lastig is om uitspraken te doen over patronen in internationaal mobiliteit, kan de regeling een aanzuigende werking hebben op zelfstandigen vanuit het buitenland, met als doel een langdurig arbeidsongeschiktheidsuitkering te verkrijgen.

Het absolute arbeidsongeschiktheids criterium om in aanmerking te komen voor de BAZ heeft wel als gevolg dat alleen zelfstandigen met forse beperkingen recht hebben op een BAZ-uitkering. Niet alle zelfstandigen worden hierdoor beschermt tegen het risico van arbeidsongeschiktheid, Het voorgestelde vangnet op minimumniveau biedt aan de ene kant een belangrijke basis, maar aan de andere kant is het de vraag of dit voldoende inkomenszekerheid biedt aan individuele betrokkenen. Ook omdat niet alle zelfstandigen in aanmerking zullen komen voor een aanvullende private verzekering vanwege acceptatiecriteria bij private partijen. Voor deze groep komt de vrijwillige verzekering te vervallen en vervalt de huidige mogelijkheid om een verzekering voor méér dan het minimumloon af te sluiten. De keuze aan te sluiten op winst uit onderneming voor een IB-ondernemer leidt ertoe dat in veel gevallen op basis van voorlopige gegevens het recht op een uitkering wordt vastgesteld. Dit kan betekenen dat na definitieve vaststelling van de winst blijkt dat de uitkering te hoog of te laag was vastgesteld. In beide gevallen

heeft dit nadelige financiële gevolgen voor de zelfstandige (terugvorderingen of nabetalings). Dit kan raken aan de bestaanszekerheid van de zelfstandige. Door de toelating tot de vrijwillige verzekering ZW voor deze groep zelfstandigen te beëindigen per invoeringsdatum BAZ is er, in tegenstelling tot bij de vrijwillige verzekering ZW, geen opvang bij inkomensverlies gedurende het eerste jaar van ziekte.

Het niet toekennen van de Toeslagenwet aan BAZ-gerechtigden betekent dat een deel van de populatie onder bestaansminimum zal komen en zich eventueel voor aanvullingen tot de gemeenten moeten wenden voor een beroep op de algemene voorzieningen.

Voor UWV is het lastig een oordeel uit te spreken over de wachttijd van 52 weken; het geeft vrijheid aan de zelfstandige, maar in die periode ontbreekt inkomensondersteuning wat grotere consequenties kan hebben voor betrokkene. Door het moment van ziekmelden vrij te laten, zal inzet van een re-integratiemiddel of voorziening om weer aan de slag te gaan mogelijk niet optimaal benut worden.

Tot slot is het de vraag of de maatregel, het stoppen van de opt-out van de zelfstandige als de verzekeraar de stabiliteitsbijdrage niet betaalt, wel effectief is. De zelfstandige kan hierdoor gedupeerd raken door terug te vallen naar de publieke verzekering, terwijl de zelfstandige hier niet zelf voor kiest.

3. Effecten voor klanten

Door UWV is nog geen klantreis ontwikkeld voor de doelgroep BAZ. Wel is een doenvermogenstoets uitgevoerd.

Door de wet BAZ zijn alle zelfstandigen die onder de doelgroep vallen verzekerd tegen het risico van arbeidsongeschiktheid. De verzekering wordt gekenmerkt door een acceptatieplicht en kent geen vermogens- of andere restricties. Ook loopt de verzekering door tot de AOW-leeftijd. De wet biedt door de opt-out ook keuzevrijheid aan de zelfstandige. Een zelfstandige kan ervoor kiezen om zich bij een private verzekeraar te verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid tegen minimaal dezelfde voorwaarden. Op deze manier kan de zelfstandige kiezen voor een verzekering die het beste aansluit bij de verzekeringsbehoefte. De verwachting is dat vooral zelfstandigen met een hoger inkomen zich privaat zullen verzekeren.

De gekozen beoordelingssystematiek gebaseerd op basisfuncties is in de basis een eenvoudiging beoordelingscriterium dat uitlegbaar en transparant is. De set van basisfuncties is aan te passen aan de doelgroep zelfstandigen. Het wetsvoorstel zorgt ook voor een verruiming van de bevoegdheid om een voorziening aan zelfstandigen te verstrekken. Ook aan publiek verzekerde zelfstandige die bij aanvang van de start als zelfstandige geen ziekte of handicap heeft, maar waarbij gedurende de werkzaamheden als zelfstandige een structurele functionele beperking ontstaat kan UWV vanaf het ontstaan van de structurele functionele beperking op aanvraag een voorziening toekennen.

Daarentegen zijn er enkele kritische effecten:

Doenvermogenstoets

De doenvermogenstoets wijst op het voordeel van de verzekering direct op het moment van inschrijving Kamer van Koophandel. Dit voorkomt uitstelgedrag en uitblijven van verzekering. Wel signaleren de gedragsexperts dat de gekozen structuur veel initiatief en vooral kennis en inzicht vraagt van de zelfstandige ook in de periode van arbeidsongeschiktheid/ziekte waarin mensen een verlaagd

doenvermogen hebben. Het nemen van initiatief begint al op dag één door het moeten maken van de keuze tussen publiek en private verzekering met de onzekerheid over de uiteindelijke te betalen premie in geval van publieke verzekering. Deze is namelijk afhankelijk van de nog niet bekende winst. Zij moeten zich ook bewust zijn van de financiële risico's van het jaar wachttijd en het feit dat de uitkering maximaal het minimumloon is. Dit vereist financiële buffers. De onzekerheid en onduidelijkheid werkt door gedurende de wachttijd (wel of niet ziekmelden?) en bij aanvraag van een uitkering. Ook op het moment van aanvraag van de uitkering bestaat geen definitieve zekerheid over de verzekerde status en de grondslag voor de uitkering met risico's op terugvorderingen en nabetalingen. In de doenvermogenstoets wordt tot slot nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de veelvuldig verwachte samenloop met inkomen uit loondienst dan wel UWV- of gemeentelijke uitkeringen.

In onderstaande paragrafen wordt nader dieper op enkele van deze thema's ingegaan:

Keuze publiek of privaat

De zelfstandige moet kiezen voor publiek of privaat verzekeren waarbij actie moet worden ondernomen om niet publiek verzekerd te zijn. Het goed doorgronden van voorwaarden, premie(s) en consequenties is complex, zeker in geval van de publieke verzekering aangezien hoogte premie en grondslag latere uitkering afhangen van de winst.

De zelfstandige zal bij private verzekering te maken krijgen met communicatie en verplichtingen rond de opt-out van de publieke verzekering (ondertekenen verklaringen). Ook kan hij negatieve consequenties ervaren als een verzekeraar de stabiliteitsbijdrage niet betaalt of de verzekeraar ophoudt te bestaan.

Ziekmelding

Het is voor een zelfstandige onduidelijk of hij zich ziek moet melden en wat deze melding voor gevolgen heeft. Er bestaat geen recht op een uitkering op grond van de ziektewet. Het wetsvoorstel geeft een zelfstandige weinig houvast hoe te handelen als hij ziek wordt. Hij kan zich ziekmelden, maar dat hoeft niet. Hij kan ook als hij bijna een jaar ziek is meteen een aanvraag doen. En als hij zich wel wil ziekmelden, wanneer meldt hij zich dan ziek? En als hij gelijk een aanvraag doet, is hij er zich dan van bewust dat er meer bewijs geleverd moet worden over de eerste ziektedag, etc.? Dezelfde onduidelijkheid speelt ook ten aanzien van de re-integratie tijdens ziekmelding. Hij kan daar gebruik van maken, maar dit hoeft niet, maar hij moet wel terugbetalen in geval van onvoldoende medewerking.

Vaststellen verzekeringsplicht en grondslag (en inkomstenkorting)

Zoals ook gemeld onder uitvoerbaarheid maakt het veelal niet actueel zijn van de gegevens van de Belastingdienst over wie IB-ondernemer zijn en de winst uit onderneming op het moment van beoordelen van de aanvraag BAZ dat zelfstandigen niet zeker kunnen zijn van recht op uitkering en de hoogte van de grondslag voor de uitkering. Cliënten zullen daardoor vaak langere tijd in onzekerheid zijn over het recht op en de hoogte van hun uitkering en kunnen worden geconfronteerd met terugvorderingen en nabetalingen.

Claimbeoordeling

Het arbeidsongeschiktheids criterium is goed uitlegbaar, maar ook vrij streng: het niet kunnen verrichten van een basisfunctie. Veel hangt daarom af van het goed definiëren van de set basisfuncties en de goede begeleiding van de zelfstandige in het proces van de claimbeoordeling. De gekozen claimbeoordelingssystematiek biedt hiervoor een goede basis, maar in de daadwerkelijke uitvoering dient oog te

blijven bestaan voor het gegeven dat toepassen van een theoretische beoordeling er toe kan leiden dat de verzekerde zich niet herkent in de aangewezen functie.

Samenloop met werkzaamheden in loondienst dan wel WIA of Wajong

Er zijn mensen die gelijktijdig werknemer en ondernemer zijn. Zij genieten loon uit dienstbetrekking als

werknemer, en winst uit onderneming als zelfstandige. Zij krijgen te maken met verschillende polis- en eventueel uitkeringsvoorwaarden.

De mogelijkheid bestaat op een dubbele verzekering indien men zowel in loondienst is als (gedeeltelijk) IB-ondernemer. Daarbij lijkt het mogelijk dat iemand in loondienst een dermate hoog dagloon heeft, dat in geval van arbeidsongeschiktheid de WIA-uitkering hoger is dan het minimumloon (drempel) en er daarmee geen recht bestaat op een BAZ-uitkering. Dit zou betekenen dat diegene verplicht verzekerd is en premie afdraagt, terwijl deze persoon nooit aanspraak kan maken op een uitkering

In de Memorie van toelichting wordt beschreven dat de kern van de samenloopregeling BAZ zal zijn dat als een uitkeringsrecht voortvloeit uit een dienstverband dat al bestond voor de eerste dag van de wachttijd (bijvoorbeeld WIA), deze "oude" uitkeringsrechten niet gekort zullen worden op deze arbeidsongeschiktheidsuitkering. Inkomsten die al naast de verzekerde winst bestonden vóór de eerste ziekte dag, worden dus vrijgelaten. Hiermee lijkt de wet geen ruimte te bieden van anticumulatie (korting) bij volgtijdelijke samenloop van de WIA en BAZ. De situatie kan zich voordoen dat iemand een WIA-uitkering ontvangt en vanuit deze uitkering gaat werken als zelfstandige. Als deze persoon wederom arbeidsongeschikt wordt voor het nieuwe werk, dan kan aanspraak worden gemaakt op de BAZ. Ook is samenloop van een Wajong-uitkering met een BAZ-uitkering mogelijk. De samenloopregels BAZ zullen worden beschreven in een algemene maatregel van bestuur, zoals ook is gedaan voor de werknemersregelingen in het Algemeen Inkomensbesluit Socialezekerheidswetten. Deze algemene maatregel van bestuur is nog niet opgesteld, hierdoor kan nog niet worden getoetst of dit aansluit op de wettekst en kunnen consequenties op uitvoering en klant niet inzichtelijk worden gemaakt. Wel is uit meerdere onderzoeken bekend dat samenloop van uitkeringen door burgers als complex wordt ervaren en sneller tot fouten in de uitvoering leidt.

Ontbreken Recht op Toeslag

De zelfstandige heeft op grond van de BAZ geen recht op een toeslag op grond van de toeslagenwet (TW). In geval een cliënt onder het sociaal minimum komt, moet UWV cliënt verwijzen naar / overdragen aan de gemeente. Dit is extra belastend voor een zelfstandige.

Inzage verzekeringsplicht

Verzekerden krijgen de mogelijkheid om hun gegevens in de zelfstandigenadministratie in te zien en worden in de gelegenheid gesteld om UWV (Gegevensdiensten) te verzoeken om onjuiste gegevens te corrigeren. Zelfstandigen worden door UWV (Gegevensdiensten) niet actief van deze mogelijkheden op de hoogte gesteld. Dit vanwege de grote administratieve last die actieve informering met zich meebrengt. Bij inwerkingtreding van het wetsvoorstel zal de communicatie over de inzagefunctie wel nadrukkelijk aandacht behoeven (gedacht kan worden aan een samenwerking tussen Kamer van Koophandel, UWV en Belastingdienst).

Vrijwillig verzekerden en de vrijwillige verzekering

De BAZ leidt tot een minder goede positie van de vrijwillig verzekerde IB-ondernemers. Deze kunnen zich momenteel zonder keuring verzekeren voor het door de zelfstandige gewenste dagloon. Na de invoering van de wet valt deze groep terug op een verzekering tot op WML niveau, omdat in de meeste gevallen een verzekering bij een private verzekeraar geen optie zal zijn. Daarbij krijgt deze groep te maken met een wachttijd van 1 jaar, terwijl dit jaar nu wel verzekerd kan worden.

De voorgestelde stabiliteitsbijdrage heeft een premie verhogend effect voor zowel de bij UWV vrijwillig verzekerden (die hun bestaande verzekering behouden in het kader van het overgangsrecht) als bestaande en nieuwe verzekerden bij private verzekeraars.

4. Handhaafbaarheid

Voor de handhaving op het wetsvoorstel is het noodzakelijk dat het handhavingsinstrumentarium (volledig) toepasbaar is binnen deze nieuwe regeling. We zien mogelijkheden om het huidig instrumentarium ook toe te kunnen passen binnen de BAZ. De BAZ dient dan wel te worden verweven in:

- De Wet handhaving sociale zekerheid
- Het Boetebesluit socialezekerheidswetgeving.
- Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen.

Een belangrijk algemeen aandachtspunt is dat handhaafbaarheid van wet en de impact op UWV voor een groot deel afhangt van het maatschappelijk draagvlak. Wanneer dit draagvlak er niet is, zijn er meer en grotere risico's op regelovertreding en wordt het eventueel handhaven op deze regeling complexer.

Los van bovenstaande algemene noties zien we grote m&o risico's. Naast bekende risico's verbonden aan de uitvoering van de WIA en ZW zien we vanwege de doelgroep een groter aantal bijkomende risico's. Hoewel op dit moment een compleet beeld ontbreekt en risico-inventarisaties in de toekomst nodig zijn, zien we de volgende m&o risico's:

Algemeen

De motieven om een administratie te manipuleren kunnen gevarieerd en complex zijn. De gevolgen van het manipuleren van financiële overzichten kan verstrekkend; bijvoorbeeld om een vertekend beeld te schetsen van de financiële gezondheid van het bedrijf (bijv. om een lagere premie te willen betalen of om een hogere uitkering te ontvangen in geval van korten van inkomsten).

Mogelijke Oneigenlijke effecten

- 'Brandend huis verzekeren': mogelijk dat arbeidsongeschikte burgers starten als zelfstandige om in aanmerking te komen voor de BAZ.
- Hoewel het lastig is om uitspraken te doen over patronen in internationaal mobiliteit, kan de regeling een aanzuigende werking hebben op zelfstandigen vanuit het buitenland, met als doel een langdurig arbeidsongeschiktheidsuitkering te verkrijgen.

Verzekeringsplicht

- De verzekeringsplicht eindigt op het moment van uitschrijven bij de Kamers van Koophandel. Deze uitschrijving is een handeling van de zelfstandige (die het wel of niet kan doen) en de exacte einddatum is door de zelfstandige te beïnvloeden
- De beoordeling van de tijdigheid van de aanvraagtermijn van 13 weken na

aanvang werkzaamheden als meewerkende partner is niet handhaafbaar.

Ziek- en herstelmeldingen / gezondheidsaspecten

- Het ontbreken van een minimale of maximale termijn voor de ziekmelding maakt het vaststellen van de eerste ziektedag complex. Het vergroot het risico dat een zelfstandige de eerste ziektedag gaat terugleggen, zodat het einde van de wachttijd eerder wordt bereikt.
- Het ontbreken van een werkgeversrelatie (of vangnetrelatie) gedurende de wachttijd, zorgt ervoor dat we een grote foutmarge verwachten rondom het moment van aanvraag uitkering (na 42 weken ziekte).
- Door het ontbreken van een WG-WN relatie ontbreekt het onderliggende (medische) dossier in de wachttijd. Dit geeft een groter risico ten aanzien van plausibiliteit arbeidsongeschiktheid en vaststellen 1^e ao-dag.
- De zelfstandige is gedurende de wachttijd verplicht een naar algemeen medische maatstaven adequate behandeling te ondergaan voor zijn ziekte of gebrek. Dit is lastig handhaafbaar en controleerbaar.

Uitkeringsverstrekking- en betaling

- Bedrijfsvoering bij ondernemers met personeel gaat door tijdens AO-periode. Eventuele extra inkomsten worden niet gekort op de BAZ-uitkering.
- Inkomsten tijdens de uitkering moeten worden gekort. Inkomsten als zelfstandige of inkomsten vanuit het buitenland zijn voor UWV niet of beperkt inzichtelijk.

5. Informatie- en gegevenshuishouding

De BAZ betekent de invoering van een volledig nieuwe uitkering voor een nieuwe doelgroep. Deze doelgroep is niet bekend in de huidige polisadministratie. Ook is sprake van een opt-out en een stabiliteitsbijdrage van privaat naar publiek. Dit vraagt veel van de informatievoorziening van UWV en van de gegevenshuishouding.

De beoogde wijzigingen hebben impact op alle UWV-bedrijfsonderdelen en vereist aanpassing van een groot aantal bestaande systemen en processen – met koppelvlakken met zowel intern als met diverse externe partijen – en vereist nieuwbouw van o.a. de zelfstandigenadministratie.

De beoogde wijzigingen vragen daarnaast aanpassingen in een fors aantal instructies, wetsuitleg, brieven en parameters en vereist opleidingen en begeleiding van medewerkers.

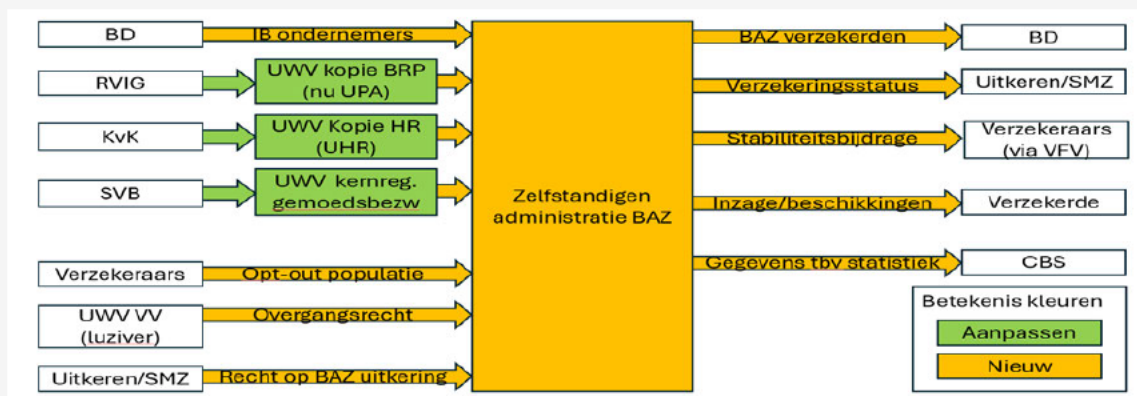
Een belangrijk deel van de verwachte aanpassingen is in kaart gebracht, maar mede vanwege de lopende vernieuwings- en vervangingstrajecten is het op dit moment in de tijd niet mogelijk de noodzakelijke voorzieningen en functionaliteiten volledig te benoemen en een echt goede uitspraak te doen over de noodzakelijke implementatietermijnen.

Om een beeld te schetsen van de omvang van de benodigde aanpassingen en complexiteit, volgt allereerst onder 5.1. een korte toelichting op enkele nieuwe systemen en applicaties die noodzakelijk zijn én afwijken van de bestaande systemen en kanalen. Onder 5.2 volgt een puntsgewijze weergave van de overige noodzakelijke wijzigingen.

5.1.1 De zelfstandigenadministratie:

- Bron voor vaststelling recht op publieke uitkering of verstrekking door UWV.
- Bron voor premieheffing en -inning door de Belastingdienst.

- Bron voor factureren en innen van de stabiliteitsbijdrage door UWV.
- Inrijkfunctie voor verzekerden.
- Correctiefunctie voor publiek verzekerden.

Voor Gegevensdiensten leidt e.e.a. tot de inrichting van een nieuwe gegevensstroom met de Belastingdienst. Deze stroom moet ten minste de volgende gegevens bevatten:

- BSN, verzekeringsplicht/IB-ondernemer,
- definitieve/voorlopige aanslag IB,
- datum aanslag IB,
- belastingjaar.

5.1.2 Vaststellen Opt Out

Voor het vaststellen van de opt-out zijn de volgende voorzieningen nodig:

- Het inrichten van een service waarmee de verzekeraar zijn aanvraag kan indienen.
- Het inrichten van een portaal waarmee de verzekeraar de opt-outs kan inzien.
- Het inrichten van een proces (met systeem ondersteuning) waarmee een beschikking naar de zelfstandige (papier en digitaal) en de verzekeraar (digitaal via de service) kan worden verstuurd.
- Het inrichten van een proces voor de afhandeling van bezwaren, zowel van de zelfstandige als van de verzekeraar.
- Het inrichten van een geautomatiseerd proces voor het uitvoeren van de controles.

5.2 Overzicht (op hoofdlijnen) van overige nieuwe aanpassingen in systemen en processen:

- Inrichten uitkerings- en betaalstraat met bijbehorende functionaliteiten en verplichtingen (lbroninhouwing CAK etc.)
- Het toevoegen van de BAZ aan de loonaangifte. Dit zal gevolgen hebben voor o.a. de laadmodule, de Polisadministratie en de levering aan afnemers,
- Het tonen van extra gegevens via Suwinet,
- Het opnemen van de nieuwe wet en de zelfstandigenadministratie in het datawarehouse.
- Inrichten proces voor het ondersteunen Belastingdienst bij de bezwaarafhandeling verzekeringsplicht en indien nodig voor het corrigeren van informatie in de zelfstandigenadministratie.
- Oprichten Arbeidsongeschiktheidsfonds
- Inrichten proces premievaststelling
- Inrichten proces heffen en innen Stabiliteitsbijdrage
- Opstellen customer journey, omdat dit een volledige nieuwe doelgroep is met een volledig nieuwe dienstverlening.

Gegevenshuishouding en privacy

Mede vanwege de wijze van vaststelling verzekeringsplicht en de gekozen duale structuur ('opt out') leidt de BAZ tot een groot aantal gegevensstromen tussen UWV en externe partijen (zowel publiek als privaat).

Door SZW is een start gemaakt met de Data Protection Impact Assessment (DPIA). Aangeraden wordt om in de gegevensdelingsparagraaf meer aandacht te besteden aan zowel uitwisseling van gegevens binnen de keten Werk en Inkomen (naar gemeenten en Inlichtingenbureau ikv samenloopsignalen) als ook aan de mogelijkheden voor proactieve dienstverlening tussen gemeenten en UWV bijvoorbeeld wanneer het gaat om voortzetting van re-integratiedienstverlening. BKWI kan daar, maar mogelijk ook ten aanzien van inijkfuncties binnen Suwinet, naar verwachting een sterkere rol spelen dan nu is voorzien.

Daarnaast zal voorafgaand aan implementatie intern UWV een GEB noodzakelijk zijn.

6. Minimale implementatietermijn

Voor de nieuwbouw van de zelfstandigenadministratie is een aanbesteding noodzakelijk is. Dit gecombineerd met de noodzakelijke tijd voor systeembouw en systeemreleases voor alle overige noodzakelijke aanpassingen bedraagt de minimale implementatietermijn 36 maanden. Dit met de belangrijke voorwaarde dat de beleidsvoorbereiding volledig is afgerond en procesafspraken, bijvoorbeeld met de verzekeraars, op dat moment duidelijk zijn.

In aanvulling: de implementatie van de BAZ hangt nauw samen met het in zicht zijn van een oplossing voor de achterstanden in de sociaal-medische beoordelingen. Zolang hier sprake van is, kan UWV de claimbeoordelingen die horen bij deze regeling niet uitvoeren. Dat lukt in ieder geval niet de komende 5 jaar, maar mogelijk langer bij het uitblijven van een stelselwijziging.

7. Eenmalige en structurele effecten op de uitvoeringskosten

Hoewel is toegewerkt naar een zorgvuldige raming van de eenmalige en structurele kosten gaan de berekeningen met grote onzekerheid gepaard. Dit omdat de aanpassingen in de uitvoering fors zijn, met name de kosten van de te bouwen zelfstandigen-administratie en er een grote onzekerheidsmarge moet worden ingebouwd vanwege de nog onduidelijke kostenontwikkeling in de komende jaren. De wetgeving zal ook niet eerder dan 2030 worden ingevoerd en er zijn nog geen uitspraken te doen hoe het systeemlandschap van UWV (en partners zoals de Belastingdienst) er op dat moment uit zal zien.

De geraamde kosten zijn exclusief de kosten voor de wachttijd (proces ziekmelding en re-integratie), de internationale aspecten en kosten gerelateerd aan communicatie en klantcontacten, aangezien deze als niet uitvoerbaar zijn beoordeeld dan wel nog niet zijn te overzien.

Voor wat betreft de zelfstandigenadministratie geldt dat de werkzaamheden zullen moeten worden aanbesteed. Het is op dit moment niet bekend tot op welk prijsniveau de werkzaamheden zullen worden aangeboden. Bij onderstaande kostenopgave is wel uitgegaan van een indicatieve raming gebaseerd op ervaringen bij vergelijkbare werkzaamheden.

Vanwege bovenstaande onzekerheden geldt dat een herijking van de de nu

geraamde incidentele en structurele kosten noodzakelijk is voorafgaand aan implementatiedatum. Dit sluit aan bij de gevraagde nieuwe u-toets ruim 3 jaar voor implementatiedatum.

(reken totals wiken in een enkel geval af vanwege afrondingsverschillen)

Incidentele kosten (€ mln)	2027	2028	2029	Totaal
Beleid, procesontwerp en wetstechnisch handboek	-	1	1	1
Aanpassingen opleiding, werkinstructies en brieven	-	11	36	46
Ontwerp, bouw, test en implementatie systemen	10	18	21	49
Stabiliteitsbijdrage	-	1	1	2
Projectorganisatie	-	1	1	2
Totale incidentele kosten	10	31	60	101

Structurele kosten (€ mln)	2030	2031	2032	2033	2034
Ondersteuning, beheer en onderhoud	€ 9	€ 9	€ 9	€ 9	€ 9
Toename werkzaamheden uitvoering	€ 35	€ 46	€ 49	€ 52	€ 54
Toename Re-integratiebudget	€ 6	€ 6	€ 7	€ 7	€ 8
Totale structurele kosten	€ 50	€ 61	€ 65	€ 68	€ 71

8. Gevolgen voor de verantwoordings-en beleidsinformatie

Algemeen

In het verzoek tot uitvoeringstoets van SZW zijn geen specifieke eisen t.a.v. verantwoordings- en beleidsinformatie opgenomen. Het wel is de verwachting dat deze er zullen komen, waarvan een groot deel min of meer in lijn zullen zijn met andere wetten. Voorgaande heeft wel tot gevolg dat een groot aantal aanpassingen noodzakelijk is aan het DataWareHouse om gewenste rapportages te kunnen realiseren.

Daarnaast int UWV een deel van de bedragen die nodig zijn om dit wetsvoorstel te financieren. Aangenomen wordt dat minimaal inzicht gewenst is in de gevorderde en geïnde stabiliteitsbijdragen per kalenderjaar. Dit betekent dat er een verantwoordingsrapportage ingericht moet worden.

Het wetsvoorstel vereist de instelling van arbeidsongeschiktheidsfonds zelfstandigen (afz). De Belastingdienst verzorgt de inning van de sociale premies en draagt de premies over aan UWV ten behoeve van dit nieuwe fonds. UWV/FEZ doet

een volledigheidcontrole en monitort de kwaliteit van de premie-inkomsten. UWV is verplicht om verantwoording af te leggen aan SZW over de plausibiliteit van de premie inkomsten van de fondsen.

Voor de kwaliteit van de premie-inkomsten rekent UWV de premies na. Hiervoor zijn de nu al voor de overige fondsen de totale loonsom en de ontvangen premiebaten van de Belastingdienst nodig. Dit moet dan worden uitgebreid met de gegevens over BAZ. Deze volledigheidscntrole is onderdeel van het jaarwerk. De zogeheten GA-bestanden die maandelijks door de Belastingdienst aan UWV gezonden worden zullen uitgebreid moeten worden met gegevens voor de Afz. Ramingen en verantwoording grote geldstroom gebeurt middels financiële nota's, tertaalrapportages en de jaarrekening. Hierin zal de wet BAZ opgenomen worden.

Vanwege deze grotere consequenties is het de wens van UWV om in een vroeg stadium in gesprek te gaan met SZW over de eisen en wensen die er zijn met betrekking tot verantwoordings- en beleidsinformatie over de BAZ.